

Naziv pravnog akta EU: Direktiva 2001/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o pravu slijeđenja u korist autora izvornika umjetničkog djela

CELEX broj: 32001L0084

Prevod:

Lingvistička redakтура:

Stručna redakтура:

Pravna redakтура:

**Direktiva 2001/84/EZ Europskog parlamenta i Vijeća
od 27. rujna 2001.
o pravu slijeđenja u korist autora izvornika umjetničkog djela**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije¹,

uzimajući u obzir mišljenje Ekonomskog i socijalnog odbora²,

djelujući u skladu s procedurom utvrđenom u članku 251. Ugovora³,

S obzirom na sljedeće:

(1) U oblasti autorskog prava, pravo slijeđenja je neprenosivo i neotuđivo pravo, koje uživa autor izvornog djela grafičke ili plastične umjetnosti, prema ekonomskom interesu za sukcesivnu prodaju predmetnog djela.

(2) Pravo slijeđenja je pravo produktivnog karaktera koje omogućuje autoru/umjetniku da razmotri sukcesivan prijenos djela. Predmet prava slijeđenja je fizičko djelo, to jest medij u koji je ugrađeno zaštićeno djelo.

(3) Namjera prava slijeđenja je da osigura autorima djela grafičke i plastične umjetnosti udio u ekonomskom uspjehu njihovih izvornih umjetničkih djela. Ono pomaže u uspostavi balansa između ekonomskog stanja autora djela grafičke i plastične umjetnosti i stanja ostalih stvaratelja koji imaju korist od sukcesivnog korištenja njihovih djela.

(4) Pravo slijeđenja čini integralni dio autorskog prava i predstavlja suštinsku prednost za autore. Uvođenje takvog prava u svim državama članicama zadovoljava potrebu da se stvarateljima osigura odgovarajuća i standardna razina zaštite.

(5) Sukladno članku 151(4) Ugovora, Zajednica će u obzir uzeti kulturne aspekte u svome djelovanju prema odredbama Ugovora.

---

¹ Sl. gl. C 178, 21.6.1996, str. 16 i Sl. gl. C 125, 23.4.1998, str. 8

² Sl. gl. C 75, 10.3.1997, str. 17

³ Mišljenje Europskog parlamenta od 9. travnja 1997. (Sl. gl. C 132, 28.4.1997, str. 88), potvrđeno 27. listopada 1999., Zajedničko stajalište Vijeća od 19. lipnja 2000. (Sl. gl. C 300, 20.10.2000., str. 1) i Odluka Europskog parlamenta od 13. prosinca 2000. (Sl. gl. C 232, 17.8.2001, str. 173), Odluka Europskog parlamenta od 3. srpnja 2001. i Odluka Vijeća od 19. srpnja 2001.

(6) Bernska konvencija za zaštitu književnih i umjetničkih djela predviđa da je pravo slijeđenja raspoloživo samo ako to dopušta zakonodavstvo zemlje kojoj autor pripada. Prema tome, pravo slijeđenja je neobvezno i podložno je pravilu reciprociteta. Iz sudske prakse Suda pravde Europskih zajednica u primjeni načela nediskriminacije iz članka 12. Ugovora, kako je navedeno u presudi od 20. listopada 1993. u spojenim slučajevima C-92/92 i C-326/92 „Phil Collins i ostali“⁴, proizlazi da se domaći propisi koji sadrže odredbe o reciprocitetu ne mogu koristiti kako bi se državljanima drugih zemalja članica uskratila prava dana domaćim autorima. Primjena takvih odredbi u sklopu Zajednice protivna je načelu jednakog tretmana koje proistječe iz zabrane bilo kakve diskriminacije na osnovi nacionalnosti.

(7) Proces internacionalizacije tržišta Zajednice u području moderne i suvremene umjetnosti, koji je sada ubrzan efektima nove ekonomije, u kontekstu regulative u kojem nekoliko država izvan EU-a priznaje pravo slijeđenja, za Europsku zajednicu, u vanjskoj sferi, suštinskim nameće otvaranje pregovora kako bi se članak 14b Bernske konvencije učinio obveznim.

(8) Činjenica da to međunarodno tržište postoji, kombinirana s nepostojanjem prava slijeđenja u nekoliko država članica i aktualnim disparitetom što se tiče nacionalnih sustava koji priznaju to pravo, suštinskim nameće donošenje prijelaznih odredbi u vezi sa stupanjem na snagu i bitnim reguliranjem tog prava, što će održati konkurentnost europskog tržišta.

(9) Pravo slijeđenja trenutno postoji u domaćem zakonodavstvu većine država članica. Takvi zakoni, ondje gdje postoje, pokazuju određene razlike, posebno što se tiče djela koja obuhvaćaju, onih koji imaju pravo na naknadu, tarife koja se primjenjuje, transakcija prilikom isplate naknada i osnovice po kojoj se naknade obračunavaju. Primjena ili neprimjena ovog prava ima značajan učinak na natjecateljsko okruženje na unutarnjem tržištu, pošto je postojanje ili odsutnost obveze plaćanja na osnovi prava slijeđenja element kojeg mora uzeti u obzir svaki pojedinac koji želi prodati umjetničko djelo. Prema tome, to je pravo činitelj koji doprinosi stvaranju poremećaja konkurencije, kao i izmještanju prodaje unutar Zajednice.

(10) Takvi dispariteti u odnosu na postojanje prava slijeđenja i njegovu primjenu od strane država članica imaju izravan negativan učinak na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta umjetničkih djela, kako je utvrđeno u članku 14. Ugovora. U takvoj situaciji članak 95. Ugovora predstavlja odgovarajuću pravnu osnovu.

(11) Ciljevi Zajednice postavljeni u Ugovoru uključuju polaganje temelja za nikad bližu zajednicu naroda Europe, promovirajući bliže odnose između država članica koje pripadaju Zajednici i osiguravajući njihov gospodarski i socijalni napredak kroz zajedničko djelovanje na uklanjanju prepreka koje dijele Europu. S tim ciljem, Ugovor predviđa uspostavu unutarnjeg tržišta koje pretpostavlja ukidanje prepreka slobodnom kretanju roba, slobodi pružanja usluga i slobodi osnivanja te uvođenje sustava koji osigurava da natjecanje na zajedničkom tržištu ne bude poremećeno. Harmonizacija zakona država članica o pravu slijeđenja doprinosi ostvarivanju ovih ciljeva.

(12) Šesta direktiva Vijeća (77/388/EEZ) od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakona država članica u vezi s porezom na promet - zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnova za procjenu⁵, postupno uvodi sustav Zajednice za oporezivanje primjenjiv *inter alia* na umjetnička djela. Mjere ograničene na oblast poreza nisu dovoljne da bi se zajamčilo harmonično funkcioniranje tržišta umjetnina. Ovaj cilj ne može biti ostvaren bez usklađivanja u oblasti prava slijeđenja.

(13) Postojeće razlike između zakona trebaju biti uklonjene u slučajevima kada imaju remetilački učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, i pojavljivanje bilo kakvih novih razlika te vrste trebalo bi biti spriječeno. Nema potrebe za uklanjanjem, ili sprječavanjem javljanja, razlika za koje se ne može očekivati da utječu na funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

---

⁴ {1993} ECR I-5145

⁵ Sl. gl. L 145, 13.6.1977, str. 1., Direktiva posljednji put izmijenjena i dopunjena Direktivom 1999/85/EZ (Sl. novine L 277, 28.10.1999., str. 34)

(14) Preduvjet pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta je postojanje uvjeta za natjecanje koji nisu narušeni. Postojanje razlika između nacionalnih propisa o pravu slijeđenja stvara poremećaje konkurencije i dovodi do izmještanja prodaje unutar Zajednice te vodi nejednakom tretmanu među umjetnicima ovisno o tome gdje se njihova djela prodaju. Prema tome, problem o kojem se govori ima transnacionalni aspekt koji ne može biti zadovoljavajuće reguliran djelovanjem samih država članica. Nedostatak djelovanja sa strane Zajednice bio bi suprotan zahtjevima Ugovora za uklanjanjem poremećaja konkurencije i nejednakog tretmana.

(15) S obzirom na stupanj neslaganja između nacionalnih propisa nužno je usvojiti mjere za usklađivanje kako bi se riješile razlike između zakona u državama članicama u područjima gdje takve razlike mogu stvoriti ili zadržati poremećaje uvjeta natjecanja. Međutim, nije nužno uskladiti svaku odredbu u zakonima država članica o pravu slijeđenja te je, kako bi se ostavio što veći prostor za nacionalno odlučivanje, dovoljno usklađivanje ograničiti na one nacionalne propise koji imaju najizravniji učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(16) Ova direktiva, prema tome, u cjelini udovoljava načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti iz članka 5. Ugovora.

(17) Sukladno Direktivi Vijeća 93/98/EEZ od 29. listopada 1993. kojom se usklađuje trajanje zaštite autorskog i određenih srodnih prava⁶, autorsko pravo traje 70 godina nakon autorove smrti. Isto razdoblje bi trebalo utvrditi i za pravo slijeđenja. Stoga, samo izvornici djela moderne i suvremene umjetnosti mogu potpasti pod djelokrug prava slijeđenja. Međutim, kako bi se omogućilo pravnim sustavima država članica, koje u vrijeme usvajanja ove direktive ne primjenjuju pravo slijeđenja, da u korist autora ugrade to pravo u njihove pravne sustave i, štoviše, da omoguće ekonomskim subjektima u tim državama članicama da se postupno prilagode navedenom pravu i da istovremeno zadrže svoju ekonomsku sposobnost, državama članicama na koje se to odnosi bi trebalo biti omogućeno ograničeno prijelazno razdoblje tijekom kojeg mogu izabrati da ne primjenjuju pravo slijeđenja u korist onih na koje je to pravo autor prenio za slučaj svoje smrti.

(18) Opseg prava slijeđenja bi trebalo proširiti na sve postupke slijeđenja, uz iznimku onih obavljenih izravno između osoba koje nastupaju u privatnom kapacitetu bez sudjelovanja stručnjaka za tržište umjetnina. Ovo pravo ne bi trebalo proširiti na postupke slijeđenja od strane osoba koje nastupaju u privatnom kapacitetu prema muzejima koji su neprofitni i otvoreni javnosti. S obzirom na posebnu situaciju umjetničkih galerija koje nabavljaju djela izravno od autora, državama članicama bi trebala biti dana opcija izuzimanja iz prava slijeđenja postupaka slijeđenja koji se obavljaju u razdoblju od tri godine od nabavljanja djela. Interese umjetnika bi također trebalo uzeti u obzir tako što će se navedeno izuzeće ograničiti na one postupke slijeđenja u kojima cijena ne prelazi 10 000 eura.

(19) Treba biti jasno da se harmonizacija koju donosi ova direktiva ne primjenjuje na originalne rukopise pisaca i skladatelja.

(21) Potrebno je uspostaviti učinkovita pravila utemeljena na već stečenom iskustvu s nacionalnih razina u vezi s pravom slijeđenja. Primjereno je obračunavati naknadu kao postotak prodajne cijene, a ne kao postotak povećanja vrijednosti djela čija početna vrijednost se povećala.

(21) Potrebno je uskladiti kategorije umjetničkih djela koje potpadaju pod pravo slijeđenja.

(22) Neprijemna naknada ispod minimalnog praga može pomoći da se izbjegnu nesrazmjerno visoki troškovi naplate i administrativni troškovi u usporedbi sa zaradom umjetnika. Međutim, u skladu s načelom supsidijarnosti, državama članicama bi trebalo biti dopušteno da uspostave nacionalne pragove niže od praga Zajednice, kako bi se promovirali interesi novih umjetnika. Uzimajući u obzir male iznose o kojima se radi, to umanjenje vjerojatno neće imati znatan učinak na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(23) Tarife koje su različite države članice odredile za primjenu prava slijeđenja trenutačno značajno variraju. Učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta djela moderne i suvremene umjetnosti zahtijeva određivanje u najvećoj mogućoj mjeri jedinstvenih tarifa.

---

⁶ Sl. gl. L 290, 24.11.1993., str 9

(24) Poželjno je uspostaviti, s namjerom pomirenja različitih interesa uključenih u tržište izvornih umjetničkih djela, sustav zaoštrene ljestvice tarifa za nekoliko cjenovnih razreda. Važno je smanjiti rizik premještanja prodaje i zaobilaženja propisa Zajednice o pravu slijeđenja.

(25) Osoba koja isplaćuje naknadu od autorskog prava, u načelu, treba biti prodavac. Državama članicama bi trebala biti dana opcija da predvide odstupanje od ovog načela u odnosu na odgovornost za plaćanje. Prodavac je osoba ili poduzeće u čije ime se prodaja zaključuje.

(26) Trebalo bi donijeti propis o mogućnosti povremene prilagodbe praga i tarifa. S tim ciljem, primjereno je Komisiji povjeriti zadaću sastavljanja periodičnih izvješća o stvarnoj primjeni prava slijeđenja u državama članicama i o učinku na tržište umjetnina u Zajednici te, gdje je potrebno, zadaću pravljenja prijedloga u vezi s izmjenama i dopunama ove direktive.

(27) Osobe koje imaju pravo na naknadu trebaju biti naznačene, uz odgovarajuće poštivanje načela supsidijarnosti. Nije primjereno postupati pozivajući se na ovu direktivu u odnosu na zakone o nasljeđivanju država članica. Međutim, oni na koje je autor prenio pravo moraju ostvariti punu korist od prava slijeđenja nakon njegove smrti, barem nakon isteka gore spomenutog tranzicijskog razdoblja.

(28) Države članice su odgovorne za reguliranje ostvarivanja prava slijeđenja, posebno s obzirom na način na koji se time upravlja. U tom smislu, upravljanje od strane udruge za kolektivno upravljanje pravima jedna je od mogućnosti. Države članice bi trebale osigurati da udruge za kolektivno upravljanje djeluju na transparentan i učinkovit način. Države članice također trebaju osigurati da iznosi namijenjeni autorima koji su državljani drugih država članica budu zaista prikupljeni i distribuirani. Ova direktiva ne prejudicira načine naplate i distribucije u državama članicama.

(29) Uživane prava slijeđenja trebalo bi biti ograničeno na državljane Zajednice kao i na strane autore čije zemlje daju takvu zaštitu autorima koji su državljani država članica. Država članica bi trebala imati mogućnost da proširi uživanje tog prava na strane autore koji imaju boravište u toj državi članici.

(30) Potrebno je uspostaviti odgovarajuće procedure za nadgledanje transakcija, kako bi se na praktičan način osiguralo da se pravo slijeđenja efektivno primjenjuje od strane država članica. To također podrazumijeva pravo autora ili njegovog ovlaštenog predstavnika da dobije bilo koju potrebnu informaciju od fizičke ili pravne osobe odgovorne za isplatu naknade. Države članice koje predviđaju mogućnost kolektivnog upravljanja pravom slijeđenja mogu također predvidjeti da su tijela odgovorna za kolektivno upravljanje jedina koja imaju pravo na traženje informacija.

USVOJILI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I

PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Predmet prava slijeđenja

1. Države članice propisuju, u korist autora originalnog umjetničkog djela, da se pravo slijeđenja definira kao neotuđivo pravo, kojega se ne može odreći, čak ni unaprijed, na primanje naknade utemeljene na prodajnoj cijeni dobivenoj u postupku slijeđenja djela, nakon prvog prijenosa djela od strane autora.

2. Pravo spomenuto u stavku 1. primjenjuje se na sve postupke slijeđenja koji kao prodavce, kupce ili posrednike uključuju stručnjake za tržište umjetnina, prodajne salone, umjetničke galerije i, općenito, sve trgovce umjetninama.

3. Države članice mogu propisati da se pravo spomenuto u stavku 1. ne primjenjuje na postupke slijeđenja u kojima je prodavac stekao djelo izravno od autora manje od tri godine prije postupka slijeđenja i u kojima cijena preprodaje ne prelazi 10 000 eura.

4. Naknadu od autorskog prava isplaćuje prodavac. Države članice mogu propisati da jedna od fizičkih ili pravnih osoba koje se spominju u članku 2., a koja nije prodavac, bude jedina odgovorna ili dijeli odgovornost s prodavcem za isplatu naknade.

Članak 2.

Umjetnička djela na koja se pravo slijeđenja odnosi

1. Za potrebe ove direktive, „originalno umjetničko djelo“ je djelo grafičke ili plastične umjetnosti kao što je slika, kolaž, umjetnička slika, crtež, gravura, grafika, litografija, skulptura, tapiserija, keramika, staklo i fotografija, pod uvjetom da ih je napravio sam umjetnik ili se radi o kopijama koje se smatraju originalnim umjetničkim djelima.

2. Kopije umjetničkih djela koje obuhvaća ova direktiva, napravljene u ograničenom broju od strane umjetnika ili pod njegovim patronatom, za potrebe ove direktive smatraju se originalnim umjetničkim djelima. Takve kopije će, naravno, biti numerirane, potpisane ili na drugi odgovarajući način odobrene od strane umjetnika.

POGLAVLJE II

POSEBNI PROPISI

Članak 3.

Prag

1. Na državama članicama je da odrede minimalnu prodajnu cijenu od koje će transakcije spomenute u članku 1. podlijegati pravu slijeđenja.

2. Minimalna prodajna cijena ni pod kakvim okolnostima ne može prijeći 3 000 eura.

Članak 4.

Tarife

1. Naknada predviđena u članku 1. određuje se po slijedećim tarifama:

- (a) 4% udjela prodajne cijene do iznosa od 50 000 eura;
- (b) 3% udjela prodajne cijene od iznosa 50 000,01 do 200 000 eura;
- (c) 1% udjela prodajne cijene od iznosa 200 000,01 do 350 000 eura;
- (d) 0,5% udjela prodajne cijene od iznosa 350 000,01 do 500 000 eura;
- (e) 0,25% udjela prodajne cijene koja prelazi iznos od 500 000 eura.

U svakom slučaju, ukupan iznos naknade ne može prelaziti 12 500 eura.

2. Iznimno od odredaba stavka 1., države članice mogu primijeniti tarifu od 5% udjela prodajne cijene spomenute u stavku 1(a).

3. Ako je minimalna određena prodajna cijena manja od 3 000 eura, države članice također određuju tarifu primjenjivu na udjel prodajne cijene do iznosa od 3 000 eura; ta tarifa ne može biti niža od 4%.

Članak 5.

Obračunska osnovica

Prodajne cijene iz članka 3. i 4. predstavljaju neto iznose za poreze.

Članak 6.

Osobe s pravom primanja naknade

1. Naknade utvrđene u članku 1. bit će isplaćivane autoru djela i, sukladno članku 8(2), nakon njegove smrti onima na koje je on prenio pravo.
2. Države članice mogu predvidjeti obvezno ili fakultativno kolektivno upravljanje kod ostvarivanja naknada utvrđenih u članku 1.

Članak 7.

Državljeni trećih zemalja s pravom primanja naknade

1. Države članice propisuju da autori koji su državljani trećih zemalja i, sukladno članku 8(2), njihovi nasljednici u pravu, uživaju pravo slijeđenja u skladu s ovom direktivom i zakonodavstvom predmetnih država članica samo ako zakoni u zemljama kojih su autori ili njihovi nasljednici u pravu državljani dopuštaju zaštitu prava slijeđenja u tim zemljama za autore iz država članica i njihovih nasljednika u pravu.
2. Na osnovi informacija koje dobije od država članica, Komisija, što je prije moguće, objavljuje indikativan popis onih trećih zemalja koje ispunjavaju uvjet iz stavka 1. Taj se popis uredno ažurira.
3. Bilo koja država članica može autore koji nisu njezini državljani, ali imaju u njoj prebivalište tretirati na isti način kao i svoje državljane u svrhu prava slijeđenja.

Članak 8.

Trajanje zaštite prava slijeđenja

1. Razdoblje zaštite prava slijeđenja podudarno je onome utvrđenom u članku 1. Direktive 93/98/EEZ.
2. Iznimno od odredaba stavka 1., one države članice koje ne primjenjuju pravo slijeđenja na datum stupanja na snagu spomenut u članku 13., ne moraju, u razdoblju koje istječe najkasnije 1. siječnja 2010., primjenjivati pravo slijeđenja u korist onih na koje je autor to pravo prenio za slučaj smrti.
3. Država članica na koju se stavak 2. primjenjuje može, ako je potrebno, dobiti dodatno vrijeme do dvije godine da omogući gospodarskim subjektima na svom teritoriju da se postupno prilagode sustavu prava slijeđenja i istovremeno zadrže svoju ekonomsku sposobnost, prije nego od nje bude zahtijevano da primjenjuje pravo slijeđenja u korist onih na koje je autor to pravo prenio za slučaj smrti. Najmanje 12 mjeseci prije kraja razdoblja spomenutog u stavku 2., predmetna država članica obavješćuje Komisiju i iznosi svoje argumente, tako da Komisija može dati svoje mišljenje, nakon odgovarajućih konzultacija, u roku od tri mjeseca od primitka takve informacije. Ako država članica ne postupi po mišljenu Komisije, u roku od mjesec dana obavijestit će Komisiju i opravdati svoju odluku. Obavijest i opravdanje države članice, kao i mišljenje Komisije objavljuju se u Službenom glasniku Europskih zajednica i prosljeđuju Europskom parlamentu.
4. U slučaju uspješnog zaključenja, u rokovima spomenutim u članku 8(2) i (3), međunarodnih pregovora usmjerenih na proširenje prava slijeđenja na međunarodnoj razini, Komisija će podnijeti odgovarajuće prijedloge.

Članak 9.

Pravo na dobivanje informacija

Države članice propisuju da u razdoblju od tri godine nakon postupka slijeđenja, osoba ovlaštena sukladno članku 6. može tražiti od bilo kojeg profesionalca s tržišta umjetnina, spomenutog u članku 1(2), da pruži bilo koju informaciju koja može biti potrebna kako bi se osigurala naplata naknade iz postupka slijeđenja.

POGLAVLJE III

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Vremenski aspekt primjene

Ova direktiva se primjenjuje u odnosu na sva originalna umjetnička djela, kako su definirana u članku 2., koja su na datum 1. siječnja 2006. još uvijek zaštićena zakonima država članica iz oblasti autorskog prava ili zadovoljavaju kriterije za zaštitu na taj datum prema odredbama ove direktive.

Članak 11.

Revizijska klauzula

1. Komisija podnosi Europskom parlamentu, Vijeću i Ekonomskom i socijalnom odboru najkasnije 1. siječnja 2009. i svake četiri godine nakon toga izvješće o provedbi i učinku ove direktive, pridajući osobitu pažnju konkurentnosti na tržištu moderne i suvremene umjetnosti u Zajednici, osobito vezano uz položaj Zajednice u odnosu na važna tržišta koja ne primjenjuju pravo slijeđenja i poticanje umjetničke kreativnosti i postupaka upravljanja u državama članicama. Posebno ispituje njezin utjecaj na unutarnje tržište i učinak uvođenja prava slijeđenja u onim državama članicama koje nisu primjenjivale to pravo u nacionalnim zakonodavstvima prije stupanja na snagu ove direktive. U odgovarajućem slučaju, Komisija podnosi prijedloge za prilagodbu minimalnog praga i tarifa za naknadu kako bi uzela u obzir promjene u tom sektoru, prijedloge u vezi s maksimalnim iznosom utvrđenim u članku 4(1) i bilo koji drugi prijedlog koji smatra potrebnim kako bi se povećala učinkovitost ove direktive.

2. Ovime se uspostavlja Kontaktni odbor, sastavljen od predstavnika nadležnih tijela u državama članicama, kojim predsjedava predstavnik Komisije, a sastaje se ili na inicijativu predsjedavajućeg ili na zahtjev izaslanstva države članice.

3. Zadatak odbora je sljedeći:

- da organizira konzultacije o svim pitanjima koja proistječu iz primjene ove direktive;
- da omogući razmjenu informacija između Komisije i država članica o relevantnim događajima na tržištu umjetnina u Zajednici.

Članak 12.

Primjena

1. Države članice usvajaju zakone i druge propise nužne za usklađivanje s ovom direktivom najkasnije do 1. siječnja 2006. One o tome odmah obavješćuju Komisiju

Kada države članice usvoje ove odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu direktivu ili se uz njih navode takva upućivanja prilikom njihove službene objave. Načine takvog upućivanja predvidjet će države članice.

2. Države članice dostavljaju Komisiji tekst glavnih propisa nacionalnog zakonodavstva kojeg usvoje u području koje uređuje ova direktiva.

Članak 13.

Stupanje na snagu

Ova direktiva stupa na snagu na dan objave u Službenom glasniku Europskih zajednica.

Članak 14.

Adresati

Ova direktiva je upućena državama članicama.

Sačinjeno u Bruxellesu 27. rujna 2001.

za Europski parlament
predsjednik
N. FONTAINE

za Vijeće
predsjednik
C. PICQUE